

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od petersborske petiti-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je v Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Protestni shod goriških Slovencev proti hrvaškim razmeram.

Goriškim Slovincem je bilo tudi pri nastopu proti madžarski krutovladi usojeno, da ne postopajo solidarno. Kakor slovenski svet že ve, so hoteli naši klerikalci tudi to veličastno misel vporabiti za svojo banalno politiko. Ne da bi obvestili naprednjake, so sklicali občni zbor društva »Sloga«, ki je prišla pri narodu že popolnoma v pozabljenje, ki že dolgo ni imela običnega zbora in nima niti udov, ker, kolikor mi vemo, že dve leti ni nikdo plačal članarine. In še celo kak shod naj bi to bil! Poleg manifestacije za naše uboge zatirane brate se je imelo razpravljati tudi o — c. kr. kmetijski družbi! Na tak nastop je dal izvrševalni odbor narodno napredne stranke primeren odgovor s tem, da je sklical javen shod v srcu Gorice, in sicer tak, h kateremu je imel pristop vsakdo. Povabljeni je bila tudi jugoslovanska socialno demokratična stranka, ki je poslala kot svojega govornika sodruga Kopača iz Trsta.

Shod se je vršil na vrtu Katerinejeve restavracije včeraj ob 11. dopoldne. Naroda se je zbralo toliko, da je bila pač opravičena beseda gosp. Gabrščka, ki je rekel, da vkljub temu, da stojimo pod vtisom žalostnih dogodkov na Hrvaškem, se mora človeku veseliti srca, ko vidi, da je prihitelo toliko ljudstva iz polulaške Gorice in bližnje okolice skupaj. In bila je množica ljudstva vseh slojev, vseh starostij, tudi naše ženstvo, gospe in gospodične so bile častno zastopane. Lahko rečemo, da jih je bilo veliko nad 2500 ljudi. Okoli govorniškega odra sta vihrali dve črni zastavi pa ena slovenska in hrvaška, okrašeni s črnimi flori. Mnogo udeležencev je nosilo črne kravate, črni flori okoli rokava so bili prepovedani.

Shod je otvoril gosp. A. Gabršček, ki je pozival navzoče, naj se držijo dostojnih mej in se varujejo vsakršnih demonstracij proti drugim sodeželanom, da se ne zgodi kakor drugod, da reči, ki se zgodijo po shodu, potisnejo v ozadje ono veličastno manifestacijo, za katero se ravno gre. Predsednikom shoda je bil izvoljen gosp. dr. Rud. Gruntar, ki je po kratkem nagovoru dal besedo govorniku narodno napredne stranke, gosp. dr. Dragotinu Treo. V drastičnih barvah je slikal gosp. govornik sedanji položaj na Hrvaškem in vzroke, zakaj je to, drugače mehkosrčno ljudstvo vzrojilo in nastavilo svoje prsi c. in kr. bajonetom. Narod hrvaški je uvidel, da je zadnji čas, da se uprè izkoriščanju, s katerim ga Madžari izsesavajo kar en gros, komaj pričakujoč, da izgine ta narod v madžarskem valovju. Tudi mi smo zatirani, toda nam se izpušča kri le kaplja za kapljo, da to tako ne čutimo. Madžari pa hočejo kar naenkrat zatreti ves narod, zato je sledil na tak silen pritisk tako mogočen odpor. Tisoči se bojujejo na Hrvaškem za svoje pravice, za njimi pa stojé stotisoči Slovanov in še milijoni drugi narodov sočust-

vujejo z njimi. Ta hrvaški odpor pa je opravičen, ker zgodovina dokazuje, da je prišel do svojih pravic in veljave edino le oni, ki je brez strahu, odločno zahteval, kar mu gre. Govornik je zaključil z »proč Hédervary, žive! Hrvatska«, in ljudstvo, ki je že prej večkrat burno pritrdjevalo govorniku, se je temu klicu viharno odzivalo. Drugi je govoril v imenu jugoslovanske socialne demokracije sodrug Kopač. Govornik je z ostrimi besedami kritizoval dr. Körberja in sploh avstrijske vlade, se spustil dalje proti dose-danji taktiki slovanske politike, ki ni bila drugega, nego politika kleče-plazenja in petolizanja. Zahteval je, da se obrnemo na drugo pot, pot odločnega zahtevanja in boja. Dosedaj so nas klicali le, kadar so nas potrebovali, potem pa so nas obda-ovali s klobutami, katere smo tudi zaslužili. Vlada ščuva narod proti narodu in v tem, ko se narodi rav-sajjo, pa jih obtežuje z davki, s ka-terimi kupuje puške, da jih porabi proti lastnim podanikom. Pridružuje se tudi on v imenu socialno-demo-kratične stranke protestu proti madžarskim razmeram, kajti ravno njega stranka je morala od Hédervarya naj-več pretrpeti.

Kot tretji je govoril gospod Andrej Gabršček, ki je prečital naslednjo

resolucijo:

Na javnem shodu 7. junija 1903. v Gorici zbrani goriški Slovenci in Slovenke vseh stanov

izjavljamo:

da grozodejstva trinoga Khuena Hédervarya v Hrvatski in Slavoniji, kjer ni niti sledu ustavno zajamčene osebnosti in tiskovne svobode, kjer na tisoče rodoljubnih mož in žen zdi-huje po ječah edino zato, ker so se potegnili za svoje pravo — vzbujajo v naših središčih najbolj ogorče-nega gnjeva in odpora, ker kažeje, da je zavladovalo pod tem madjar-skim satrapom med bratskim narodom hrvatskim najeklatantnejše brez-pravice, najbrezsrčnejše tiranstvo, naj-predržnejše kršenje veljavnih zaka-nov in nagodb, najnezakonitejše vsiljevanje madjarskega življa in nje govega jezika v zemlji trojedine kraljevine, najpohlepnejše izmolze-vanje in izkoriščanje naroda hrvat-skega v povzdigo madjarske moči in slave, zato

protestujemo:

da se pošilja c. kr. vojska na pomoč takemu trinogu, kateremu naj po-maga dušiti pravičen odpor nara-dov, streljati in zapirati nedolžni narod, — in da po vsem vrhu mo-ramo avstrijski državljani plačevati požrte milijone vseh prizadetih troškov, — in

zahtevamo:

1) da se odpokličejo iz Hrvat-ske vsi Khuenovi stražniki na po-moč poslani vojaki, —
2) da se iztirajo iz naše države vsi Khuenovi ogleduhi in tajni po-litiki, —
3) da merodajni krogi avstrijski v interesu celokupne države pospe-šijo zopetni mir in red na Hrvat-skem s tem, da se odstrani edini vzrok vsem nesrečam, nemirom, po-bojem grof Khuen Hédervary ter se

začno spoštovati v Hrvatski veljavni zakoni.

Nato je gospod govornik razla-gal vsebino in posamezne točke re-solucije. V tej resoluciji zbrani Slo-venci in Slovenke vseh stanov nekaj izjavljamo, proti nečemu protestu-jemo in nekaj zahtevamo. Izjavljamo svoj gnjev in svoje zgražanje nad divjanjem ogrskega satrapa proti ta-mošnjemu prebivalstvu, ker to, kar on počenja, se mora protiviti vsa-kemu čutu pravice in človekoljubja. Posebno pa se mora vsakemu po-štenjaku vpreti to, da se vojska, ka-tero vzdržujemo mi s svojimi davki, pošilja mažarskem despotu na pomoč, da njega, samega podpira v zatiranju pravice in zakona, da strelja v narod s smodnikom, kateri moramo zraven vsega še mi plačati, in da bodo morali naši davkoplačevalci vzdrževati našo vojsko in pokriti stroške, katere napravi s svojim iz-letom med naše brate. Zato zahte-vamo, da se pokličejo naši vojaki nazaj domov. Zraven tega pa tudi zahtevamo, da se iztirajo ogleduhi hrvatskega bana. Druge države pošiljajo k nam detektive, da zasledu-jejo človeškemu življenju in imetju nevarne individue, hrvaški ban pa zasleduje med nami celo poštene ro-doljube, katerim ta azijski lopov, kateremu lahko vsak poštenjak v obraz pljune, ni vreden, da jermene na črevljih odveže. Dalje pa tudi zahtevamo, da se v interesu celokupne države napravi na Hrvaškem red, s tem, da se odstrani Hédervary ter se začne spoštovati veljavni zakoni. Naša država hoče s svojo vojsko in-tervenovati v Macedoniji in vsiliti tam reforme, dasiravno je ona sama najbolj potrebna reform, kajti tudi tu se teptajo veljavni zakoni od onih, ki bi jih morali čuvati. Z današnjim dnem je naša država jenjala, biti ve-lesila, kajti ako pojde tako naprej, se zgodi, da sploh ne bo več mogla pošiljati svoje vojske iz svojih mej, ker bo morala čuvati mir ne-le na Hrvaškem, marveč tudi po drugih deželah: rekel sem že, da smo zlasti mi Slovenci pripravljeni, pomagati bratom kjerkoli in kakorkoli bo potreba. Mi moramo stati z Hr-vati, ker če padejo oni sami, pri-demo na vrsto drugi, da nas požró. Zato je v interesu monarhije same, da oni na Dunaju pri vladi in tisti, ki so še daleč nad vlado, izjavijo, da hočejo napraviti red, v kar ni potreba drugega, da mignejo z me-zincem. — Burno odobravanje je pričalo, da je ta ostra resolucija iz-govorjena ljudstvu od srca. Bila je enoglasno sprejeta, skupaj s pri-stavkom sodruga Kopača, ki za-hteva, da naj naši poslanci na Dunaju opusté ono tak-tiko klečeplazenja pred vlado in črno-rumeno za-stavo in stopijo vendar en-krat odločno na noge.

Navdušeni obrazi tekotem seje, viharne odobravanja so pričala, da so ostre besede vseh govornikov se-gale ljudstvu v srce. To je tudi pri-čalo ono navdušeno petje, ki se je zaorilo, ko se je po zaključnem go-voru gospoda predsednika, zapela »Liepa naša domovina«. Gospod pred-sednik je v zaključnem govoru za-hvalil za mnogobrojno udeležbo in

pozval navzoče, naj še enkrat zakli-čejo, »dol Khuen-Hédervary, žive! Hrvatska!« Z hrvatsko himno in »hej Slovani« — je končala ta veličastna manifestacija goriških Slovencev, na kar so se množice molče vsule po Gosposki ulici.

Turnerska slavnost.

Ljubljana je bila včeraj prizo-rišče velikih demonstracij proti nemškim turnarjem, ki so v soboto in včeraj praznovali štiridesetletnico svojega društva.

Vsako mora priznati, da je slo-vensko časopisje storilo, kar je bilo mogoče, da vpliva pomirjevalno na prebivalstvo in da prepreči vsako demonstracijo in vsak izgred in kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da je slo-vensko časopisje pred to slavnostjo postopalo tako, kakor na pr. nem-ško časopisje pred sokolsko slav-nostjo v Celju. Da pa svarila sloven-skega časopisja niso imela popolnega vspeha, tega so krive različne okol-nosti.

Kri ni voda.

V današnjih razmerah ima vsaka nemškonalna slavnost v sloven-ski Ljubljani več ali manj izziva-joč značaj, zlasti pa vsaka slavnost nemškega turnvereina, ker ve vsakdo, kake tendence goji to dru-štvo. Turnverein je nositelj vsenem-ške misli v Ljubljani, to društvo je steber nemške iredente v na-ših krajih in zato je vse nasprotje proti nemškim narodopolitičnim na-klepom osredotočeno na to društvo tembolj, ker se v tem društvu siste-matično goji sovraštvo proti Sloven-cem. Zato pa je že dejstvo samo, da hoče to društvo sredi slovenske Ljub-ljane uprizoriti vsenemško manifesta-cijo, razburilo velik del prebivalstva. Kdor hoče pravično soditi to razbur-jenje, se mora vprašati, kaj bi se zgodilo Slovincem, če bi v Gradcu ali v Celovcu priredili slovensko slav-nost. Mislimo, da bi nastala prava revolucija in da bi se Slovincem preklonilo slabo godilo. Kaj se je zgo-dilo že v Celju! Celje je vendar deloma slovensko, ki leži sredi slovenskega ozemlja in živi izključno od Sloven-cev in vendar so bili tam Sokoli na-padeni, je bilo mnogo udeležnikov sokolske slavnosti tepenih in ranjenih, so bile razne slovenske hiše demo-lirane in slovenske dame obmetane z gnili jajci in poškopljene s hu-dičevim oljem. Kako se postopa s Slovenci v Beljaku, v Mariboru, v Ljutomeru, kako se je zadnjič z njimi delalo v Brežicah! To so stvari, ki se ne pozabijo, ki ostanejo deset-letja v spominu in ki razgrejejo kri, kadar se jih človek domisli. Turner-ska slavnost je obudila spomine na vse te dogodke in razvnela je du-hove toliko bolj, ker se je čulo, da pridejo na turnersko slavnost vse-nemški somišljeniki od zunaj, zlasti tudi iz Celja. Kri pač ni voda!

Varnostne odredbe.

Naravno razburjenje je pomnožil tudi način, na kateri so se delale priprave za obrambo turnarske slav-nosti proti eventualnim izgredom. »Tako delajo, kakor da smo v Ljub-ljani sami tolovaji« to je bila splošna sodbja, a nekatere stvari so naredile

tudi utis, kakor bi se hotelo kompromitirati mestno poli-cijsko upravo. Iz prva je dež. vlada kar vse vzela v svoje roke. Poklicala je v Ljubljano 80 orož-nikov in pripravila vso ljub-ljansko garnizijo, povrh pa po-zvala iz Trsta dva policijska in-spektorja, o katerih prihodu in delovanju pa bi magistrat ne bil smel ničesar vedeti. V so-boto opoldne je dobila Ljubljana tako lice, da je bilo vse nejevoljno. V zvezdi in pred kolodvorom je mrgolelo stražnikov in orožni-kov, po vseh ulicah so hodile kom-binirane patrulje, kazinsko po-slopje je bilo zastraženo od vseh strani in celo običajna pot skozi Zvezdo je bila zaprta. Opoludne je prišlo vojaštvo v vojaško oskrbo-vališče na Dunajski cesti. Tudi to je ljudi zelo razburilo, zlasti tisto manevriranje sem in tja. V mestu je bilo vse mirno, noben človek se ni ganil in vendar se je razvil tak aparat, kakor bi bila v Ljubljani re-volucija in bi se hotelo kar na slepo streljati na ljudi. Vse zato, ker se ljubi nekim gospodičem prirediti turnersko slavnost.

Prihod tujcev.

Popoludne so začeli prihajati zunanji udeležniki. Vseh skupaj je prišlo 60 turnarjev, med njimi štirji iz Celja. Peljali so se s kolodvora direktno v svoja stanovanja, ne da bi se bil kdo izmed Slovencev zanje zmenil. Obljubeno je bilo, da tuji turnarji ne bodo nastopali v društve-nih oblekah, ali ta obljuba se ni iz-polnila. Mnogo tujcev je bilo v tur-nerski obleki, vsi pa so imeli šopke plavice. Mnogi so tudi imeli trakove z vsenemškimi barvami (črno-rudeče zlate) in sprehajali so se tudi prav oblastno po mestu prav kakor bi hoteli dokazati, da so oni gospo-darji v Ljubljani. Med tujci je bil tudi razupiti Riha — češki renegat — iz Celja. Ta človek je znan, da v Celju insultira vsacega Slovenca in da napada tudi dame, če govore slovenski. Pri zadnji sokolski slav-nosti v Celju je brez vsakega vzroka zavratno napadel dr. Dečka in ga s svojo gorjačo udaril po glavi. Urad-nik banke »Slavije«, Zafošnik, je tedaj Riho prijel, a celjski policaji niso hoteli aretovati napadalca Riho, nego so aretovali nedolžnega Zafoš-nika. Ali je čuda, da je kar zavrelo med ljudmi, ko so izvedeli, da je ta Riha prišel na turnersko slavnost v Ljubljano in da drzno in izzivajoče nosi po mestu kazat svoj šopek plavice in svoj vsenemški trak?

Gledališka predstava.

Sobota je minila mirno. Ni se primerila niti najmanjša demonstra-cija, dasi je bilo okrog zastraženega gledališča zbranega prav mnogo ob-činstva. Pomagal je pač tudi dež, da so se ljudje razšli in ker se turnerji niso prikazali zunaj kazine, so bili popolnoma nemoteni.

Vsenemške zastave.

Včeraj zjutraj je vsakdo mislil, da poteče dan mirno in brez dvoma bi se tudi nič posebnega ne bilo zgo-dilo, da niso turnarji prišli na misel, razobesiti na kazinskem vrtu vse-nemške zastave, znane frankfur-terice, ki so v očeh vsakega Slovenca

znamenje nemške iredente. Na kazinskem poslopu so visele že v soboto tri zastave: črno rumena, belo rdeča in belo zelena in nihče se ni spodtkal nad njimi. Turnerji so pač nameravali razobesiti tudi na kazinskem poslopu vsenemško zastavo, toda kazinski direktor jim tega ni dovolil, dobro vedo, da bi se to smatralo kot izzivanje. Na vrtu pa so turnerji poleg cesarske in mestne zastave vendarle razobesili tudi nekaj vsenemških. Ko so to ljudje videli je bilo soglasno mnenje, da bi turnerji kaj radi imeli kako demonstracijo, da bi potem mogli pisariti, kako so v Ljubljani preganjani in zatirani in da bi mogli Ljubljance in Slovence napadati. Da se njim tudi v najskrajnejšem slučaju ne more ničesar zgoditi, to so dobro vedeli, to je vedel vsak, kdor se je le količkaj ozrl po mestu.

Demonstracija v „Zvezdi“.

Okoli 10. ure dopoldne so se začele v „Zvezdi“ zbirati večje skupine ljudi. Tu in tam je zadonel kak žvižg, tu in tam klic »Abzug« — »dol z nemškimi zastavami«. Nekateri mlajši ljudje so si pripeli trakove v narodnih barvah. Med tem pa, ko se je nemški turnarjem dopuščalo nositi vsenemške trakove in je cela armada redarjev, orožnikov in vojakov čuvala, da se nemškim turnarjem ta pravica ne krši, so nekateri javni organi ukazali slovenskim fantom, da morajo sneti slovenske trakove. Kako slabo je to vplivalo, si je lahko misliti. Zdaj se je šele prav začelo žvižganje. Množica je čedalje bolj naraščala in čedalje glasnejše je kričala »Dol z nemškimi zastavami«. Med množico se je mudilo mnogo Nemcev, gospodov in dam, a demonstrantje niso rekli nikomur ne ene žal besede. Demonstrirali so proti vsenemškim zastavam. Ko so prišli turnarji iz realne telovadnice in šli skozi »Zvezdo«, zadoneli so klici »Abzug nemškutarji« — »Pereat Germanija«. Turnarjem se mora priznati, da se niso ganili in da z nobeno besedo niso reagirali. Zgodilo se ni nikomur nič. Ljudje so bili popolnoma mirni, le demonstrirali so in to s tim večjim ogorčenjem, ko so imeli turnarji trakove v vsenemških barvah in plavice.

Snetje vsenemških zastav.

Okoli poldne je bilo v »Zvezdi« vse polno ljudstva in demonstracije so naraščale čedalje bolj, posebno ker so na kazinskem vrtu — kjer se je vršil takozvani »Frühsschoppen« — kar mogoče glasno, če tudi malo ubrano prepevali »Wacht am Rhein« in druge nemškonacionalne pesmi. Očitno je bilo to tulenje pangermanskih pesmi odgovor na demonstracijo v »Zvezdi«, kar je demonstrante kajpada močno razkačilo. Položaj je postal vedno bolj nevaran. Ljudje so zahtevali, da se morajo na vsak način odstraniti vsenemške zastave in čedalje bolj so pritiskali proti kordonu orožnikov in redarjev, ki je stal v »Zvezdi« v primerni oddaljenosti od kazine. Do kazinskega vrta bi ljudje na noben način ne bili prišli, ker je bil kordon jako močan, ali lahko bi bil nastal konflikt z redarji in orožniki, ki bi bil imel krvavih posledic. Vlada je silna napetost in vsakdo je mislil: zdaj in zdaj se zgodi nesreča. V tem jako nevarnem trenutku je šla posebna deputacija meščanov pod vodstvom odvetnika g. dr. Ravniharja k g. županu Hribarju, ki je osebnost skrbel za red, in ga prosila kot načelnika mestne policije, naj da odstraniti vsenemške zastave. Deputacija je g. župana opozorila, da se lahko zgodi velika nesreča, če se zastave ne snamejo, obenem je pa tudi prevzela jamstvo, da se demonstrantje takoj razidejo, če se zastave odstranijo.

Z ozirom na to je šel g. župan v kazino in najprej prosil, naj Turnverein vsenemške zastave prostovoljno sname, da se prepreči vsak izgred. »Turnrat« pa je sklenil, da županovi prošnji ne ugod

in da vsenemških zastav ne sname. Svoj čas ni v Celju nihče prosil, naj se z »Narodnega doma« prostovoljno sname slovenska zastava, marveč jo je policija kar na kratko siloma snela in odnesla.

Ko se je županu naznanilo, da »Turnrat« ne ugodí njegovi prošnji, je župan kot načelnik krajne policije iz varnostnih ozirov ukazal, da se zastave morajo sneti, in če tega društvo samo ne stori, bodo to storili javni organi. Turnarji se tudi sedaj niso udali. Hoteli so, da intervenira policija in zato niso izpolnili županovega ukaza.

Vsled tega je poslal župan straževodjo z dvema redarjema in dvema orožnikoma na kazinski vrt, da s silo snamejo vsenemške zastave. Turnerji so na to izjavili, da sami odstranijo provokatorične zastave. Ko so javni organi odšli, se je res začelo snemanje. Najprej so sneli cesarsko in mestno zastavo, potem se je začela nizdol pomikati vsenemška zastava. A nakrat je nastal na kazinskem vrtu velik šunder. Nekaj mladih ljudi — med njimi nekaj realcev, ki so tudi pri tej slavnosti imeli svojo ulogo — je prišlo vsenemško zastavo in je ni pustilo sneti. Slišalo se je silno kričanje »Heil« — »Heil« in zastava se je pomaknila nazaj na svoje mesto.

Sedaj je župan naročil policijskemu svetniku Podgorščku, da gre s 5 policisti in 4 žandarji na kazinski vrt in pusti siloma sneti zastavo. Svetnik Podgoršek je najprej turnerjem prepustil, da zastave sami snamejo, da bi odstranitev zastav ne bila zanje preveč poniževalna, ali turnerji se niso udali. Vsled tega so orožniki obstopili drogove in so redarji sneli zastave. Ko so zastave izginile, so v »Zvezdi« zagrmeli urnebesni klici: Živita slovenska Ljubljana! Živio Hribar! Ob enem je več sto ljudi zapelo »Hej Slovani«.

Ko je policija hotela zastave konfiscirati, je dr. Egger prosil, naj se zastave ne odnesejo in je dal svojo besedo, da se več ne razobešijo. Župan je sporočil dr. Eggerju, da popolnoma veruje v njegovo besedo in je odredil, da se zastave ne konfiscirajo, nego puste v kazini.

Ko so potem javni organi odšli, zadonela je na kazinskem vrtu »Wacht am Rhein« in ob prepevanju te pesmi je treščila z droga tudi cesarska zastava. Kdor je to videl, je imel utis, da cesarske zastave niso sneli, nego jo dol vrgli.

Deputacija, ki je župana prosila, naj da odstraniti vsenemške zastave, je med tem začela ljudi nagovarjati, naj se razidejo in ljudje se tudi niso čisto nič obotavljali, nego se razšli. V dobrih 15 minutah je bila »Zvezda« prazna. Ostali so samo redarji in orožniki in lahko v miru poslušali hripavo petje in »Heil«-klicanje na kazinskem vrtu.

Popoldne se je v »Zvezdi« večkrat zbralo nekaj pobičev, ki so žvižgali in zakričali, ali v obče je vladal popoln mir.

Večerne demonstracije.

Obljubljeno je bilo, da turnerji ne bodo hodili po mestu, ali za to obljubo se turnerji niso čisto nič zmenili. Popoldne jih je bilo po vseh koncih in krajih dosti in povsod so ljudi dražili kličoč svoj »Heil«. Tudi jih je bilo dosti, ki so nosili vsenemške trakove, dasi so vendar vedeli, da je to odločno izzivanje slovenskega prebivalstva. Tudi v Tivoliju se jih je nekaj izgubilo in še v Švicariji so uganjali svoje sitnosti. Ko bi Slovenci tako nastopali s slovensko trobojnico v Gradcu, bi se jim preklekano slabo godilo, turnerjev pa se ni nihče dotaknil, samo tu in tam se jim je žvižgalo in se jim je klicalo »Abzug« in »Pereat Germanija«.

Ob pol 7. uri zvečer je mestna policija zaprla Šelenburgove ulice in večji del Zvezde. Ob tem času se je pred nunsko cerkvijo zbralo par sto mladih ljudi, ki so se izkazali pravi virtuozji v žvižganju in ki so tako vstrajno vpili

»Abzug nemškutarji« in »Pereat Germanija«, da so bili na zadnje vsi hripavi. Tem fantičem se je kmalu pridružilo tudi dosti odraslih ljudi in hitro je bila zbrana velika množica, ki je burno demonstrirala. Z druge strani je med tem prišlo iz Tivolija nekaj turnarjev, katere je spremljevalo več sto demonstrantov. Turnarji so odšli v kazino, demonstrantje pa so morali oštati pri pošti. Tretja skupina demonstrantov se je zbrala pred Krejčijevo hišo. Vzpričo tako velikanskega števila demonstrantov in ker se je računalo, da se utegnejo demonstrantom pridružiti tudi oni krščanski socialci, ki so bili izleteli na Šmarno goru, je policija poklicala vojaštvo na pomoč. Prišle so tri kompanije vojakov, ki so zasedle Zvezdo in prostor pred kolodvorom.

Iz Zvezde pregnani demonstrantje so jo udarili proti poslopu dež vlade na Bleiweisovi cesti. Policijski svetnik Podgoršek pa jih je prehitel in ustavil. Vsled tega je bil poslan oddelk vojaštva tudi pred poslopje dež vlade.

Vsled vojaške pomoči je bilo nekaj redarjev in orožnikov na razpolaganje. Ti so, formirani v male oddelke, patrolirali po mestu in razganjali ljudi, koder so se zbirali. Tako je šlo iz ulice v ulice. Tod in tam je prišlo med temi patrolami in med demonstranti tudi do malih konfliktov. Na nekaterih mestih so pobalini tudi vrgli nekaj kamnov na redarje. Najhujše so bile demonstracije pred pošto in sploh po dunajski cesti, zlasti ko so se turnerji peljali na kolodvor. Na kolodvoru samem ni bilo demonstracij.

Male demonstracije so se zgodile tekom noči še na raznih krajih, vendar se ni primerilo nič posebnega. Samo v Gosposkih ulicah je neki turnar — ko so ga demonstrantje podražili z raznimi klici — potegnil revolver in ž njim grozil. Kolikor nam je znano, se pa tudi tu ni ničesar hujega zgodilo, pač pa kaže ta slučaj, kdo ima koj revolver v rokah.

Aretovanja.

Vsega skupaj je bilo večeraj aretovanih 14 oseb. Pri dopoldanski demonstraciji so orožniki prijeli dva demonstranta, enega, ker je orožniku na neki poziv odgovoril s psovko, drugega, ker je bil obdolžen, da ima kamen v žepu.

Zvečer je začel aretovanih 12 oseb. Trije izmed njih so imeli kamne v žepu. Nekateri so bili aretirani, ker so se zoperstavili stražarjem, eden, ker je klical »fej policija«. — Hlapec Kordeš iz Št. Vida je bil aretiran, ker je naskočil orožnike, ki so nekoga gnali. Nekatero žensko so pri ti priliki kar prijeli za puške orožnikov in skoro bi se bila zgodila kaka nesreča.

Najzanimivejši aretovanec.

Med aretovanci je tudi 27letni podobar K. Razpotnik, stanujoč v hiši katoliških rokodelskih pomočnikov. Ta je hotel juristu Plautzu strgati vsenemški trak. Plautz je mahnil z dežnikom nanj, Razpotnik pa je Plautza udaril po glavi in potem zbežal. Javni organi pa so ga dohiteli in odvedli na magistrat. Ko so na magistratu Razpotnika preiskali, so našli pri njem dve izvrstni frači, vse polno šiber in kroglijam podobnih kamenčkov. Razpotnik je moral posvetiti izberi teh kamenčkov poseben trud. Povrh so našli pri njem tudi velik kamen. Razpotnik je izjavil, da rabi frače za streljanje žab! Tudi je povedal, da frača neso huje ko vsak revolver in končno je priznal, da se je tudi izgreda pred kazino dne 24. m. m. udeležil. Na njegovem stanovanju se je izvršila hišna preiskava in so našli v njegovem kovčegu velik kos elastičnega gumijaa, kakor se rabi za frače.

Zaključna beseda.

V obče se mora priznati da demonstracije niso prestopile meje zakonitosti. Če so bile umestne ali ne, o tem ne bomo razpravljali, to pa so morali Nemci v naprej vedeti,

da se vsenemška zastava brez ugovora ne sme razviti v Ljubljani. Tendence, ki jih izraža ta zastava, in ki jih zastopa turnverein, s slovenski narodnosti sovražne in kadar bodo Nemci pod vsenemško zastavo stopili na plan, naleteli bodo vedno na odpor. Črno-rudeče rumena in belo-modro-rudeča zastava ne bosta nikdar plapolali druga poleg druge. Če Nemci tega nečjejo uvideti, so sami krivi posledic.

Hrvati in Srbi.

Bliža se žalostna obletnica, ko so se zbili v Zagrebu izgrede proti Srbom, vsled česar se je proglasil nad glavnim mestom Hrvatske »preki sud«. Nočemo pogrevati, kdo je zakrivil te žalostne dogodke, nad katerimi so se solzili vsi pravi slovanski rodoljubi. Saj si tudi Hrvatje in Srbi prizadevajo pozabiti, kar je bilo.

Krutovlada, ki divja dandanes po celi Hrvatski, je ta dva bratska naroda streznila ter ja prepričala, da imata skupnega sovražnika, proti kateremu je treba iti z združenimi močmi. Med akademično mladino je bil ta bratski razpor najhujši, a ravno pri nji se je najprej zbudila zavest in se spoznala potreba sloge. Med hrvatskimi in srbskimi vseučiliščniki se je izvršilo nedavno slovesno pobratimstvo. To je dogodek, ki bo imel dalekosežne blagodejne posledice. Kmalu se izvrši tudi splošno sporazumljenje med hrvatskim in srbskim prebivalstvom, ako bo madjaronska vlada sestanek dovolila. Znano je, da je banu in njegovi klici skrajno ne ljubo, da se ta dva naroda zblížujeta v prijateljstvu. Tudi nemško časopisje sramoti hrvatsko srbsko pobratimstvo, kar je pač tako Hrvatom, kakor Srbom najjasneje znamenje, da so na pravi poti.

Srbski listi so takoj od začetka sedanjih nemirov stali odločno na strani Hrvatov ter prinašali ostre članke zoper Hedervarijevo nasifje. Iz tega so Hrvatje spoznali, kje imajo idealne zaveznike. »Obzor« je posvetil posebno toplo zahvalo Srbom za njihovo skupno akcijo ter pisal: »Do sloge med Srbi in Hrvati mora priti. To slogo bo težko doživela starejša generacija, ker jo hoče mlada generacija ustvariti na čvrstem temelju«. Dovolj značilno pa je, da je banova vlada zaplenila ta članek.

V Zadru je začel ravnokar izhajati »Novi srbski list«, ki piše: Dosedanji sovražnici, srbska in hrvatska trobojnica sta se našli v objemu ter nista več gledali na razprtost svojih brv. Srbske občine v Dalmaciji so izrazile svoje ogorčenje nad kruto vlado na Hrvatskem ter se pridružile prošnjam, da se zaprti pomilost. Nekateri nemške novine, posebno pangermanske, so zelo nerade zapisale ta dogodek. Kakor je že v njih navadi, so tudi tukaj iztaknili, da je čustvovanje za Hrvate razkril v srbskih srcih črnogorski knez, češ, da on narekuje hrvatsko in srbsko politiko. Ugibanja in mišljenja tudi pri Nemcih ne plačajo davka. Zaradi tega pri nas nikogar ne boli glava, kar nemški listi v časih jeze in tuge izvalijo. V srcih Srbov je že davno prostor za Hrvate in ni treba, da bi se ta misel šele užgala. Našlo se bo toplote več, kakor je pričakujejo in zime se ni bati. — V podobnem smislu pišejo vsi srbski listi, navdušeno pozdravljajo vsak tak pojav.

Trozveza.

Zopet se dokazuje v Italiji, kako nesrečno roko je imela Avstrija pri sklepanju trozveze. Največ britkih ur in gmotnih žrtv veljata za Avstrijo zvezni državi Italija in Nemčija. Menda že mora tako biti, da je v naši državni politiki vse narobe. Z državami, s katerimi smo se bojevali, sklenila se je »prijateljska« zveza, ko še takorekoč ni zarasla trava grobove padlih bojevnikov. Za »prijatelje« si je napravila Avstrija ljudi, ki so že po zgodovini in naravi naši protivniki. To velja posebno o Italijanih, a tudi Nemci niso izjema. Saj je že nadvojvoda Ivan Salvator v svojem

spisu prorokoval, da bo Avstrija prvo veliko vojno bojevala s protivnikom pri Kraljevem gradu. Pa tudi če ne pride do očitnega razdora, lahko si napravi vsakdo sodbo, koliko bi bilo Avstriji pomagano s trozvezo v reš. njih trenutkih, ko se že zaradi znatnih povodov očitno grdi naša država po zaveznicu Italiji. Da je ino, možko vseučiliščno vprašanje Italija, nom le dobro došla pretveza, dokazuje to, ker ne demonstrirajo proti Nemcem, ki so edini zakrivali dotično afero, temuč je proti Avstriji sploh. Zbudila se je italijanska narodna duša ter bruha od mesta do mesta dolgo pritaženo sovražstvo do Avstrije. To niso dijaške demonstracije. V glavnem taborju je zbrana dozorela italijanska inteligenca, ki ima na zastavi zapisano Kustoco in — avstrijsko Primorje. To se vidi posebno po jubilaranju časopisja nad demonstracijami. Avstrija pa stoji presenečena med zaveznimi državama brez prijatelja.

Politične vesti.

— Ogrska kvotna deputacija je obravnavala poročilo avstrijske kvotne deputacije ter sklenila, se držati kvote, ki je bila prvotno po uradnem proračunu določena za Ogrsko s 33 39%. Temu sklepu se je pridružil tudi ministrski predsednik Széll.

— Papež je precej nevarno obolel. Njegove telesne moči rapidno pojemajo. Obol je namreč za vnetjem čreves ter skoraj ničesar ne uživa.

— Mladočehi si prizadevajo kupiti »Narodne Liste«, ki bi naj bili glasilo stranke. V ta namen se nabirajo delničarji po 1000 K, da spravijo skupaj kupno ceno 200.000 K. Uredniki »Narodnih Listov« nameravajo v tem slučaju ustanoviti nov list.

— Ministri na potovanju. K študijskemu potovanju v Trst in k predorom v Karavankah in Bohinju se je prijavilo dosedaj 20 državnih poslancev. Potovanja se udeležijo tudi železniški, finančni in trgovinski ministri. Na Kranjsko pridejo dne 21. tega m.

— Neposlušni škofje. Francoski škofje ne smejo brez vladnega dovoljenja zapustiti svojih bivališč. Vkljub tej prepovedi je prišlo k neki samostanski slavnosti v Dünkirchen 13 škofov ter je eden celo na ulici pridigoval. Ministrski svet se je sklical nalašč zaradi tega, da ukrene za škofje primerno kaznovanje.

— V Španiji pričakujejo viharne seje v zbornici, ker bo vlada predložila zakon o reorganizaciji javnega pouka. S tem zakonom je zabredel ministrski predsednik Silvela popolnoma v klerikalno vodo, a javnost se je začela zbujati ter se vsestransko zahteva svoboda pouka.

— Severna Amerika se je začela javno vmešavati v kitajske zadeve. Admiral Evan je odrlin z oddelkom ameriških vojnih ladij proti Kitajski.

Dopisi.

Iz Kamnika. O priliki veselice kamniških podružnic Ciril-Methodove družbe, nabralo se je 400 K. Novima pokroviteljema sta bila imenovana g. Josip Močnik, župan in lekarnar v Kamniku ter gđna. Rezika Karolnikova, blagajničarica tukajšnje ženske podružnice. Veselica, ki se je vršila v čitalnični dvorani, je bila vspridbo bogatega sporeda vrlo dobro obiskana. Med udeleženci opazili smo tudi več okoličanov in Ljubljancev. Uprizoritev enodejanske igre »Starinica« je bila lepo zaokrožena in se je igralo prav temperamentno in gladko. Inscenacija nas je očarala. Tudi pevsko društvo »Lira« je z dvema novima, precizno petima komadoma želo zaslužno pohvalo. Prijetno nas je iznenadila ljubka deklamovalka gđna. Emica Fischerjeva s svojim neustrašenim nastopom in uzornim prednašanjem Aškerčeve pesmi »Mi vstajamo!« Težavne glasbene točke, koje so izvajale gospice Močnikova, Novakova, Kendova in g. Vaniček na klavirju, goslih in citrah so bile z burnim odobravanjem vsprejete. Čudili smo se izborni šoli go

pic. — Srečolov, čegar arangement je bil v spretnih rokah neutrudno delavne gospe dr. Kratove in požrtvovalnega g. Koželja, donesel je marsikomu veliko presenečenje, saj so bili dobinki v istini vrlo lepi. Tudi ostale dame odbornice so se mnogo trudile, da je veselica častno vspevala. — Vse priznanje tudi tukajšnjemu občinstvu, ker je družbi z ličnimi in primernimi darili to radodarno prispejlo na pomoč. S tem je baš pokazalo, da zna ceniti velevažno kulturno delovanje naše zaslužne družbe.

R. B.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Videli smo, da je srednji vek z verskega stališča določal, kaj je kaznivo in kaj ne. Naravna posledica tega je, da se je tudi pri določevanju in pri uporabi kaznivih sredstev držal tega stališča. Ker je vsako hudodelstvo veljalo kot žaljenje Boga, zato ni bil namen kazni, dati zadostne oškodovanca, kakor je to bilo po staronemškem pravu, niti je bil namen kazni, dati zadostne za porušeni državni red, kakor določa moderno pravo, marveč je imela kazni namen, dati zadostne za žaljeno božjo pravičnost. Staro nemško pravo je pred vsem gledalo na to, da se popravi, kar se je storilo s kaznivim dejanjem. Zato se je polagala glavna važnost na to, da se dožene in popravi z ekonomičnimi vrednotami škoda, ki jo je prouzročilo kaznivo dejanje. Kanonično pravo s svojega stališča ni moglo tako postopati, nego je za žaljenja božje pravičnosti pred vsem zahtevalo zadostne v obliki cerkvene pokore. Sila življenjskih interesov je kajpak primorala tudi cerkev, da je rabila tudi posvetna kazenska sredstva.

Zaslomba vsega kazenskega prava srednjega veka je bil cerkveni nauk o končni božji sodbi, nauk o sodnem dnevu. To je bil takorekoč zaključek in vrhunec kazenskega prava in postopanja. Sodni dan — tako je učila cerkev — se razkrije vsa hudodelstva, kar jih je posvetnim sodnikom ostalo prikritih in za katere že na svetu ni bila storjena pokora, in se kaznujejo z večnim pogubljenjem. Večno pogubljenje je bilo središče vsega srednjeveškega kazenskega sistema. Vse druge kazni so imele namen, obvarovati hudodelca večnega pogubljenja. Ta isti namen je imela po nauku papeža Urbana II. tudi ekskomunikacija.

(Dalje prih.)

Nekaj misli o ciljih in delu Sokola.

III.

Delo sokolsko sloni v telovadnici kakor pri vseh drugih nastopih popolnoma na ideji bratstva in demokratični podlagi. V telovadnici se sestaja doktor z delavcem, profesor s pomočnikom. Vse družiti isti cilj in navdušuje stremenje za tem ciljem. Ljubljanski Sokol in po njegovem zgledu tudi druga slovenska sokolska društva, kolikor je to njihovim razmeram mogoče, združuje v svojih telovadnicah poleg starejših in mlajših bratov Sokolov tudi dijake in rokodelske vajence. Obe slovenski ženski telovadni društvi v Ljubljani in Idriji je redil Sokol, kajti njegovo stremenje je vzbudivi v vseh slojih naroda zanimanje za tako eminentno važen faktor sokolskega delovanja, kot je znano telovadba.

Aparat načelnih funkcionarjev v telovadnici je jako skrbno sestavljen. Odločilno besedo v vseh vprašanjih, ki se tičejo telovadbe ima vadijski zbor, ki sestoji iz brata načelnika, podnačelnika in članov vadijskega odbora. Predno postane kak član Sokola vadijatelj mora predložiti pred posebno, v ta namen sestavljeno komisijo teoretično in praktično preizkušnjo. Za vzgojo in pridobivanje vadijskega, teh najbolj potrebnih in najvažnejših faktorjev v telovadnici, skrbi Sokol s tem, da prireja vadijskim pripravnikom posebni kurz, v katerem se poučuje telovadba teoretično in praktično. Da so vadijski res prepotrebni za prosope Sokola, dokazuje dejstvo, da bi v nekaterih krajih zasejano seme sokolske ideje boljše in uspešneje kalilo, ako bi imelo vsaj enega teoretično in praktično izvežbanega vadijskega člana.

Kar se tiče nastopa članov samih v telovadnici, budi omenjeno sledeče. Marsikateri telovadca novince drgne morda neprijetno mnogokrat ostri nastop predtelovadca, vadijskega ozir. načelnika. To se ne sme šteti za zlo, še manj pa biti povod odhoda iz telovadnice.

Treba je upoštevati, da predtelovadec v sokolski telovadnici nima

takih pripomočkov vzdržati red in pravilnost v vajah, kot jih ima kak vojaški zapovednik ali učitelj. Pač pa ima predtelovadec gotovo več resne volje in energije. Tu je treba samo malo razumevanja, dobre volje in predvsem moralnega čuta dolžnosti in stvar gre lahko. Nikakor pa se ne sme ozirati na morda popolnoma individualne slabosti posameznika. Dobra volja, vztrajnost in pogled na končni cilj — to premaga vse prvotne težkote. Kmalu se človek uživi v delo, uživi se v družbo, stvar postane lahkotna in napredek se jame pojavljati.

Telovadec sam se mora postaviti takoj, ko prestopi prag telovadnice, na popolnoma demokratični temelj, katerega naj krepki čut bratstva sokolskega: vsi moramo biti enaki v stremljenju za skupnim ciljem vsi moramo postati enaki v dosegi tega cilja in zato naj pospeši vsak po svojih močeh korak do tega cilja. Povsod kjer mu je mogoče in kjer čuti zmožnosti tamkaj naj dela; če pa vidi napake na svojih sobratih, naj tistih ne obsoja, temveč naj skuša jih ublažiti, popraviti. To je bratstvo, etično in sokolsko! Vsako sovraštvo, vsaka prezirljivost in domišljavost mora odpasti, ako se hočemo uspešno boriti in vredno zastopati idejo sokolsko.

Pot do teh ciljev pa se pričenja ravno v telovadnici!

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 8. junija.

— **Olajšava glede potresnega 3% posojila.** V tozadnji sobotni naš telegram se je utihotala prav nerodna napaka. Pravilno se mora glasiti: Vselej Najvišje odločbe Njegovega Veličanstva z dne 27. maja t. l. dovoljuje se mestni občini ljubljanski na nje prošnjo glede odplačila 3% državnega posojila per 900.000 K naslednja olajšava. Posojilo vrniti je v 20 letnih rokih od 1. prosinca 1913 počenši. Do 1. prosinca 1903 l. zapadle obresti znašajo okoli (150.000 kron) odpišejo se popolnoma; od tega časa naprej tekoče obresti poravnati je vsako leto posticipando.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v torek, 9. t. m. ob šestih popoldne sejo. Med drugimi so na dnevnem redu sledeče točke: Objava meščana Frana Finza; poročila o izvolitvi dveh odposlancev v odbor „Dramatičnega društva ter jednega člana v upravni odbor mestne hranilnice ljubljanske; o podelitvi meščanstva občanom: Franu Jenku, Melhiorju Zupanu in Valentinu Accettu; o pobiranju 9 1/2% doklade v svrhu pokritja ostalih stavbnih stroškov za župno cerkev sv. Jakoba v znesku 36.444 kron 38 hel.; o prošnji Thee Ruda glede mejnega zidu v Tesarskih ulicah; o računskem sklepu in o inventarju mestnega zaklada za leto 1902; o računskem sklepu in o imovini ustanovnega zaklada za leto 1902; o prošnji Marije Novakove za remuneracijo; o prošnji dveh hišnih posestnikov, da bi se jima podaljšal rok za doštete pogojno dovoljenih 3% posojil; o prizivu Marije Ahlinove glede svinjaka ob Karlovski cesti; o razpisu natečaja za spomenik cesarja Franca Jožefa I.; o parcelaciji mestnega zemljišča (ob Dolenskem kolodvoru, Fran Kandaretovskega zemljišča istotam in Fran Pavlovičevega zemljišča ob Miklošičevi cesti in posestva „Kranjske stavbne družbe“ ob Hilserjevih ulicah in ob Bleiweisovi cesti. Nadalje poročilo o delovanju tržnega nadzornika v l. 1902; o odmerjenju doneska k nakupnim stroškom za cestna zemljišča ob spodnjem delu Miklošičeve ceste; o določitvi odškodnine za svet, ki ga mora Alojzij Lilleg od svoje hiše št. 3 Čevljarjskih ulicah mestni občini odstopiti v regulacijske namene; o dejanji nekega zemljišča pod stavbno prepoved; o prošnji „Občne avstr. družbe za male železnice“, da bi se na jednem delu ljubljanske električne cestne železnice dovolila četrtina voznja; o prošnji nekega uslužbenca, da bi se mu pripoznala pravica do provizioniranja; o prošnji drugega strojnika za šestdesetinski dopust; o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1902. Občinskega svetnika dr. Danila Majarona samostalni predlog o zadevi

vseučilišča v Ljubljani. Občinskega svetnika dr. Karla Trillerja samostalni predlog glede preuredbe kolodvora južne železnice v Ljubljani. Direktorja mestnega užitinskega zakupa: o prošnji uslužbenec tega zakupa za izredne podpore; o uspehih užitinskega zakupa v letu 1902.

— **Kako Nemci lažejo.** Dne 5. marca je bil v kavarni »Union« v Gradcu dijaški pretep. Provročili so ga Nemci. Ti so namreč prišli v kavarino in so od navzočih, večinoma hrvaških dijakov zahtevali, da morajo sneti dijaške trakove v narodnih barvah. Ker slovenski dijaki tega niso hoteli storiti, je prišlo do pretepa in je bilo več dijakov ranjenih. Naslednjega dne so vsi graški listi trdili, da je ovcu skalila volku vodo, da so slovenski dijaki napadli nemške burške. No, 4. t. m. se je vršila radi tega dogodka sodna obravnava in so bili vsi od Nemcev denuncirani slovaški dijaki oproščeni. Obtoženih je bilo 17 slovaških dijakov. Ta razsodba zopet kaže hudobnost nemškega časopisja in nemških buršev.

— **Biljenski kurat — zbesnel v cerkvi.** Iz Bilj na Goriškem se poroča »Soči«: Naš preljubljeni kurat Roje je dal na prvi binkoštni praznik pri popoldanskem nauku zopet duška svoji neizmerni surovosti. Ko je namreč pojasnil nekoliko duždežev, (tudi o Alfonzu Ligvorju), je začel kar sam delati duždeže s svojim surovim jezikom. Govoril je namreč o velikonočni spovedi približno tako-le: Zaradi velikonočne spovedi sem zadovoljen, ker se je v velikem številu v naši cerkvi opravi. Prav pa bi bilo, da bi vsi bili doma pri spovedi, ne pa, da hodijo drugam k spovedi, v Gorico k frančiškam ali kapucinom; saj vam pa naročim, da ako »steve« pridejo prosit miloščine v času pšenice ali drugih pridelkov, da dajte jim obilno, ako ni zadosti dva bokala žita, vrzite jim v žakelj en »kaznenik« (mirnik), ker že tisti, ki ste bili pri spovedi, ste jim nasuli v spovednico za en kaznenik grehov (smeh po cerkvi) i. t. d. Najde se jih pa zmerom še enih 5 ali 6 k o z l o v tukaj v Biljah, kateri niso bili nikjer pri spovedi, ne doma, ne drugod; tiste že lahko poznate vsi, jutri bodo vsi tisti pijani. Tisti niso vredni našega pljuna, niso vredni našega šmrklja in bodo prokleti od Boga, prokleti od hudiča, od sorodnikov in od človeške družbe i. t. d. V Orehovljah pa brez izjeme je bilo vse pri spovedi. To je lepo. V Bukovici pa je vse drugače, kakor v Orehovljah. Tam imamo dosti kozlov in eno kozo (zopet smeh). Eden je tisti, ki je bil smrtno bolan, in ko sem bil pri njem v tej bolezni, mi je obljuboval, da hoče svoje življenje poboljšati; ko je pa ozdravil, je postal zopet koza (glasen smeh). Potem je zopet drugi kozel, kateri sta oče in sin. Oče je mešetar, ki je zmeraj na poteh. Potem je še več takih, ki imajo vselej vrata zaprta itd. Tista koza pa pravi, da je bila pri spovedi v nekem drugem kraju, pri nekem francoskem duhovniku, pa da nima listka. Morda pa je prinesla s seboj kakšno francosko bolezen, kakor je sedaj moda. Ne želim smrti grešnika. Rečem pa Vam (tolče po knjigi), da ako izmed teh, kateri niso bili pri velikonočni spovedi, bi utegnil kdo nagle smrti vmreti, jaz ga ne pokopjem cerkveno, in sicer ne pridem, potem pa pojdit se pritožiti, kamor hočete. Glavarstvo vam poreče: mi nimamo nič vodeti, mrlič mora biti v 48 urah pokopan. In potem si ga zakopajte kakor hočete, kakor enega psa, ali pa ga obesite v kamin, ali pa naj Vam ga pokoplje župan. Taka je bila propoved našega ljubeznivega Rojca. Pripominjati nimam k nji ničesar, komentar naj si napravi vsak čitatelj sam.

— **Posebni vlak v Postojino** k razvitju zastav »Sokola« in »Čita« dne 14. t. m. odhaja iz Ljubljane ob 8. uri popoldne in iz Postojine ob 11. uri zvečer. Glede odhoda iz Postojine se bode potrebno ukrenilo, da bo vlak prej odhajal in dobil zvezo z gorenjskim in dunajskim vlakom. Vožni listki se bodo prodajali od četrtka jutraj do petka zvečer v Sešarkovi trafiki, le zunanjim udeležniki jih dbe pred odhodom na kolodvoru pri reditelju posebnega vlaka od 7. ure dalje.

Od bor »Sokola«.

— **Velika veselica v ljubljanski »Zvezdi«.** Veliki damski komité za prireditev Prešernove veselice je že začel z najživahnejšo agitacijo in se je razdelil v deset pododsekov. Vsak pododsek deluje zase, o svojem poslovanju pa poročajo pododsekove načelnice glavnemu odseku vsako sredo. Sobotno notico, priobčeno pod gorenjim zaglavjem popolnujemo v toliko, da so poleg navedenih članice nabiralnega odseka še gospe Marija dr. Zupančeva in Karla Cihova ter gospica Minka Voduškova.

— **Iz Kostanjevice** se nam piše: V noči od 5. na 6. t. je tatinska družba vlomila v St. Jerneju na več krajih, med drugim tudi v prodajalno trgovca Meniča, kjer je spravljeno blago konkurzne mase.

— **Najnovejše novice.** Zdravilišče za jetične ustanovi na Dunaju društvo za pokončevanje te bolezni. V ta namen je dalo društvo 50.000 K ter naprosilo vse deželne vlade, naj ustanove podružnice. — Velik požar je uničil vas Boz pri Šopronju s cerkvijo in šolo vred. Ena žena in šest otrok je zgorelo, deset oseb pa je nevarno opečenih. — Nemški cesar — pevec. Pri pevski slavnosti v Frankobrodu je nagovoril cesar Viljem z dolgim govorom pevece, kritikoval je, da so previsoko peli, jim nasvetoval, katere narodne pesmi naj pojejo ter obljubil, da bo priskrbel sam izdajo vseh nemških narodnih pesni. — S kužnimi bacili se je zastrupil v Berolinu zdravnik dr. Milan Sachs iz Zagreba ter umrl. — Upnika ubil. V Priški na Češkem je neki Richter ubil svojega upnika Väterja s sekuro, ko ga je prišel tirjat za 800 K. Ubijalec je na sumu, da je nedavno tudi umoril nekega trgovca. — Bencin se je razpočil v neki tovarni v Berolinu. Devet oseb je težko ožganih. — Socialno demokratično gledališče otvorijo v jeseni v Budimpešti. Socialno-demokratična zveza bo podpirala gledališče z letnimi 20.000 K — Zaradi trpinčenja vojaštva je bil v Brunšviku obsojen sergeant Warnek v 3 letno ječo. Dal je vojakom zabiti skozi podplate dolge žebelje, vsled česar jim je brizgala kri iz čevljev pri korakanju.

— **Ogrska pravica.** Pred par tedni je bila v občini Seprš na Ogrskem volitev krajevnega sodnika, pri kateri priliki je bilo ustrelenih šest oseb. Pri takih volitvah postavi vedno na Ogrskem sam županjski sodnik kandidata za krajevnega sodnika. Tudi tukaj se je tako zgodilo, ali kmetje so si vkljub temu izbrali svojega lastnega kandidata nasproti sodnikovemu in ga enoglasno volili. Ker je pa vkljub temu, da je bil kmetijski kandidat enoglasno zvoljen, županjski sodnik proglasil svojega kandidata izvoljenim, je začela pred volilno hišo zbrana množica protestirati. »Pravični« županjski sodnik pa zapove takoj žandarjem, da streljajo na množico. In res, ustrelili so šest možkih, ker so se drznili protestirati proti krivičnemu postopanju županovemu. Kmalu na to, t. j. 30. maja bila je zopet volitev in takrat so vendar prisilili krivičnega tirana-župana, da je moral razglasiti volitev v prid in željo naroda. Izvoljen je bil kmetijski kandidat socialni dem. Josip Mate. Značilno je, da Ogrska višja oblastva pustijo še vedno brez vsakih zaprek onemu krutemu županu še nadalje uradovati. Ako že madjari proti svojemu lastnemu narodu tako postopajo, potem se nam ni čuditi hrvaškemu razmeram.

Nemiri na Hrvaškem.

Iz Zagreba poročajo: Strašno razburjenje je nastalo vsled tega, ker je bila cela garnizija s topništvom vred alarmirana. Videl se je, kako so korakale z vseh strani stotnije vojakov pred banovo palačo. Palačo so zasedli in vse ulice zaprli, tako da meščani, ki so se vračali v mesto, niso mogli domov in so morali drugje prenočiti. Na vseh straneh se je demonstriralo in razbijalo okna na madjaronskih hišah. Isti čas so gorele na sejmšči barake; gasilci so došli prepozno. Policaji so imeli toliko posla, da so mnogi popustili službo, tako da morajo sedaj policijsko službo vršiti večinoma ulanci. Dogodki so vsak dan hušji. Orožništvo je celo mesto obkolilo, ker hoče kmetje s silo urediti v mesto. Včeraj jih je bilo 18 prijetih.

Iz Zagorja pišejo: V soboto 6. t. m. nameravali so kmetje naveliti na grad grofa Marka Bombalea v Opeki blizu Varaždina in zahte-

vali izročitev banice grofice Marghite Khuen Hedervary. Z vseh strani je bilo pozvano orožništvo na pomoč, a z Varaždina je došel en eskadron ulancev s predstojnikom Požametom. Drugi eskadron je bil v Varaždinu za odhod napravljen. Kmetje so razgnali na vse strani. Tako je bil ta naval ustavljen. Z informirani strani smo izvedeli, da je bila banica o binkošti v Opeki, a se je na binkoštni torek v Zagreb povrnila. — Istotako so v Vinici kmetje demolirali hišo Filipa Krala, ker je pri zadnjih volitvah glasoval za madjarone. Vojaki so vse izhode zaprli zato dohajajo vesti tako kasno. — To se je zgodilo 28. maja. — 1. t. m. so v selu Cestica, občina Vinica, kmetje razrušili hišo madjaronskega nadpisarja, ki je že dve leti bil zaprt radi lopovščine.

Iz Varaždina pišejo: Tu so se opravljale zadušnice za padlimi žrtvami; nadejati se je nemirom, zato je vojaštvo zaprlo vse ulice. Narod je silno razburjen nad brezobzirnostjo občin. bilježnika Luke v občini Vidovec, koji se je zagrozil opozicijonalcu župniku Cveku, da ne bo dobro, ko pride on v Varaždin nad pope in advokate.

Iz Zlatara pišejo: V Zlataru so kmetje potrgali brzojavne in telefonske žice in demolirali postajsko zgradbo. Pri tem je bilo več kmetov ranjenih. Trdi se, da je v okolici zlatarski 20.000 kmetov na nogah, ki po Zagorju vse madjaronske hiše demolirajo. Do sedaj je že 30 madjarjskih in madjaronskih hiš demoliranih.

Iz Novega Marofa: Župnik v Lubečici je naročil iz Oseka nekaj sto brošur: »Zašto hočemo svoje finance«. Ta brošura je ponatisnjena iz »Nar. obrane« ravno tako, kakor je izšla izpod cenzorjevega peresa. Vkljub temu je kotarska oblast dotično pošiljatev konfiscirala in jo poslala državnemu pravdniku v Varaždin. Sodni stol v Varaždinu je na predlog državnega pravdnika v Varaždinu ustavil to pošiljatev z utemeljevanjem, da se s tem narod le še bolj draži (!!) Kakor se vidi, dela varaždinski sodni stol konkurenco državnemu odvetništvu v Oseku. Sodni stol pa nima razlogov tako postopati in brošuro pletiti, ker se je v Oseku že na tisoče teh brošur razprodalo. Kaj bo na to rekel varaždinski sodni stol? Ni li to madjaronska provokacija?

V Bosno, Dalmacijo in Slavonijo so poslale pomnožene vojaške čete radi hudih nemirov. Vestij nismo nikakih dobili, ker so vse meje zastražene.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 7. junija. »Deutsch-nationale Correspondenz« prijavlja o včerajšnjih demonstracijah hudobno sestavljeno poročilo. Med drugim laže, da je bilo polno Nemcev napadenih in tepenih. Strastno napada tudi župana Hribarja, ker je dal odstraniti vsenemške zastave, češ, da je baron Hein dovolil te zastave razobesiti. Poročilo zabavlja, zakaj ni župan demonstrante iz »Zvezde« dal s silo razgnati in zahteva, da se mora policija v Ljubljani podzaviti.

Dunaj 8. junija. Policija je aretovala štiri portirje južne železnice, ker so z voznimi listki v Trst sleparili.

Dunaj 8. junija. Kvotna deputacija ima jutri sejo, da sklene odgovor na izjavo ogrske kvotne deputacije.

Budimpešta 8. junija. V vladnem taboru je zavladala prava panika, ker je bil v nekem sedmograškem okraju izvoljen rumunski nacionalni dr. Avrelij Blad držav. poslancem. Vladna stranka se boji da nastopijo Rumuni tudi drugod z nacionalnimi kandidati.

Petrograd 8. junija. Car je ukazal, da se sme na gimnazijah in poljskih pokrajinah veronauk poučevati v poljskem jeziku, mesto v ruskem kakor je bilo doslej vpeljavno.

Pariz 8. junija. Uradno se razglša, da pride italijanski kralj dne 16. julija v Pariz.

Pariz 8. junija. V Marzelji je neki parnik zadel ob parnik »Liban«, na katerem je bilo nad 200 popotnikov. Kakih 100 popotnikov je utonilo.

